

CARAGIU

Foto: ovidiu-mihai huiban

De la jumătatea lui aprilie '90 încoace, sala Teatrului Bulandra din preajma Grădinii Icoanei va purta numele lui Toma Caragiu. Faptul în sine pare simplu și firesc. Lucrurile trebuiau să intre în normal pentru ca să se împlinescă „Scriptura” și cel ce a slujit, cât a fost în viață, în acest lăcaș de cultură, să-l cinstească cu numele lui și după moarte.

Zădărnicit însă în și un timp, harul divin al creativității, din al cărui nimb s-a rupt o așchie și s-a așezat și pe fruntea lui Toma Caragiu, nu s-a putut arăta în lumina normalității fără o umbră de mister, fără acea aură de miracol care însoțește jocul vieții și al morții pe scenă și în cotidian. Semne ale acestui miracol ce se zămislește acum, aproape zilnic, sub ochii noștri, le-am simțit și când s-a inaugurat sala „Toma Caragiu”.

În clipa în care Ion Caramitru a smuls de pe soclu vâlul alb al „giulgiului”, și chipul împietrit în suferință al lui Toma Caragiu a căpătat deodată expresia vie, tulburătoare a ființei lăuntrice, am tresărit înspăimântată de brutala pătrundere în realitate a misterului biblic și a fabuloaselor coincidențe ce se suprapuneau în acel moment. Spectacolul morții și al învierii lui Hristos, prezent în biserică, urmărit pe micul ecran în filmul lui Franco Zeffirelli sau pe scena Teatrului Mic în Minunea învierii lui era teribil de asemănător, prin câteva detalii, cu cele ce se petreceau aievea în holul Teatrului Bulandra.

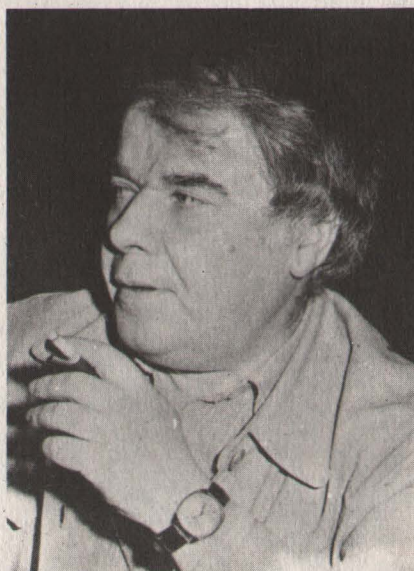
Celui venit pe lume cu predestinarea de a face și el minuni, de a străbate cu puterea minții și a sufletului drumul întreg și răi pentru a scoate la lumină reflectoarelor ceea ce este propriu și etern în ființa omenească; cel care a dat viață cu mare îndrăzneală și strălucire atîtor și atîtor personaje desenate de alți și alți mulți împătimiti într-un spirit; cel ce purta numele unuia dintre cei 12 apostoli reconvertit la credință, nu putea să reînvie în memoria noastră altă dată și ori-cînd, ci tocmai în **Săptămîna Luminată**, străjuită la un capăt de Duminica Paștelui și la celălalt de Duminica Tomei.

Și la moartea lui s-a cutremurat pămîntul și la simbolica lui „înviere” au suspinat îndurerate la „mormîntul gol” cele două surori: mezina care i-a cioplit chipul atît de viu nu după celuloidul rece al fotografiilor, ci după suferința care i-a dogorit și luminat amintirile, și sora cea mare, ce ne-a dezvăluit acest travaliu zguduitor.

După ce s-au stins flashurile fotografiilor și totul părea să intre în cotidian, s-a apropiat sfîoasă, așa parcă jenat de alte sfere, o ființă diafană, foarte tină, subțire și blondă ca un inger și a depus pe soclu un buchețel de lăcrămioare. Ea sigur nu l-a văzut și nu l-a cunoscut pe Toma Caragiu, dar mult l-a iubit pentru că încă o dată să mi se adevărească mie cele scrise în Scriptură: „Feriți-vor fi, Tomo, cei ce nu văd, dar cred”.

VALERIA DUCEA

THEODOR MĂNESCU

În clipa cînd telefonul, crainicul tuturor veștilor rele, a adăugat șirului acestora și incredibila plecare a dramaturgului Theodor Mănescu, pe masa redacției se afla, deschisă la pagina 29, ultima lui piesă, **Recepția sau Taifas lingă o rulotă**, oferită revistei spre publicare într-unul dintre primele numere ale viitoarei noastre „Bibliotecă Teatrul azi”. Incredibilă plecare — fiindcă doar cu cîteva zile în urmă, într-o vizită amicală, își expunea senin șirul proiectelor, multe ajunse într-o fază avansată: o nouă piesă, un volum de eseuri, articole. Era iarăși pe deplin prezent, ignorînd cu un soi de superioară ironie primejdia evidentă; după ce inima lui primise cele trei avertismente severe consacrate de protocolul execuțiilor, părăsise, o vreme, să accepte retragerea în spațiul oarecum protejat al unei provizorii pensionări medicale — dar venise Revoluția! Cum ar fi putut autorul unor „romane dramatice” al căror principal personaj este Politica să stea ascuns, tocmai acum, între patru pereți? Intrînd în redacția unui cotidian, se apropiase de **scena lumii** pînă dincolo de limita la care implicarea putea deveni pentru el ucigașă. O știa, firește, dar continua să se conformeze naturii sale profunde, de care ascultasem întotdeauna — în fond, de ce s-ar fi temut de moarte, de vreme ce nu se temuse de viață?

Opțiunea sa pentru dramaturgie n-a fost niciea altceva decît expresia aceleiași naturi umane tumultuoase, receptivă la simburile conflictual al oricărei situații și disciplinată de o inteligență scormoni-

toare și tenace. Scriitorul însuși era un personaj complex și contradictoriu, un fals „dur” ascunzîndu-și parcă jenat impulsurile generoase și sensibilitatea, constant în cultul prieteniei, un boem care, în fața foii de hirtie, se lăsa terorizat de un implacabil perfecționist; scria repede, fluent, apoi reseria la infinit, în zeci de variante, nuanțînd și disociînd, cu o voluptate de matematician care „discută” o ecuație. Pasiunea cotropitoare a existenței sale intelectuale a fost informația; precum un computer, creierul lui înmagazina și prelucra informație din cele mai diferite domenii — istorie, sociologie, geopolitică, arte, economie —, elaborînd „scenarii de realitate” (dintre care unele deveneau piese, extrem de interesante prin marja de ambiguitate rezervată lecturii regizorale), citeodată lăsîndu-se furat de pură plăcere a speculației, de cele mai multe ori însă formulînd ipoteze fascinante prin îndrăzneală și persuasive prin stringență logică. Voia să ajungă la adevăr și să scrie adevărat, dar știa că lucrul acesta nu e îngăduit, astfel că își elaborase o strategie proprie; complicatul balet al atacurilor și replierilor în fața cenzurii se încheia mai totdeauna prin cucerirea de noi „cote” pe acea nevăzută hartă a **ceea ce trebuia spus**; se bucura copilărește de aceste victorii, deși erau (poate prea) scumpte plătite. Abia acum, toată această energie irosită în lupte de uzură ar fi putut rodi nestînjinit; dar n-a mai fost vreme...

Ileana Popovici

